

***TROOST* BIJ LIJDEN**

Troost

BIJ LIJDEN

Bemoedigenen
in moeilijke
tijden

Troost bij lijden
Leo Heuvelman

© 2022 Scholten Uitgeverij BV
Burgemeester Drijbersingel 25
8021 DA Zwolle
info@scholtenuitgeverij.nl
www.scholtenuitgeverij.nl

Omslagontwerp en binnenwerk: Marcin & Milou
Drukwerk: www.drukcase.nl
Eerste druk, maart 2022
ISBN 978 90 832240 0 8
NUR 707, 711

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

Ter herinnering aan onze lieve ouders

Leen Heuvelman
(9 november 1945 – 13 juni 2012)

Janny Heuvelman-Speksnijder
(14 september 1948 – 14 april 2020)

Danker Peeman
(25 februari 1943 – 24 januari 2016)

Kommertje Peeman-van der Wende
(14 juni 1946 – 6 november 2019)

Inhoudsopgave

Voorwoord / 9
<i>Ds. A.S. Middelkoop</i>
Inleiding / 11
Troost van Noah / 15
De houtkunstenaar / 17
Gedenkteken / 21
Jezus hilde / 25
De duif / 29
Lijden als Job / 33
De weesjongen / 39
De laatste preek / 43
Het schaap met het gebroken pootje / 47
Troost na het verlies van twee kinderen / 51
<i>Marije Kaptein</i>
Gevouwen handen / 57
Wat lijden met je doet / 61
De takken van een oude eik / 67
Simon de kruisdrager / 73
Dolgelukkig die lijden / 79

Eeuwigheid / 83
Stuiterbal / 87
Zeven woorden over lijden / 91
Zeven kruiswoorden van Jezus / 97
De rauwe waarheid / 103
Gifslangen / 107
Hemelse kinderopvang / 111
Noem mij Mara / 115
Gebroken leven / 119
Nog een keer / 125
De storm in met Jezus / 129
Onkruid / 133
Lijden in de seizoenen / 137
Brieven aan mijn ouders / 141
Ik zie Jezus / 145
Zingen in de nacht / 149
De clown / 155
Lessen in het lijden van de vervolgte kerk / 159
<i>Richard Groenenboom (SDOK)</i>
Getuigenissen uit lijden / 167
Epiloog / 173
Jouw persoonlijke pagina / 178

Voorwoord

Jaren geleden leerde ik Leo Heuvelman kennen als een betrokken organisator en wilskrachtig mens. Voor Leo waren steile hellingen alleen bedoeld om zo snel mogelijk te overwinnen en moeilijke opdrachten duidde hij als uitdaging. Hij liet zich niet zo snel in het hart blikken, wilde vooral snel vooruit. Een krachtig mens.

Jaren later leerde ik Leo opnieuw kennen. Het lijden had zijn leven getekend. Door verlies en angst heen, was hij zijn bolster kwijtgeraakt. Ik ontmoette een man die kwetsbaar durfde te zijn; en daardoor krachtig bleek. De wonden die het lijden achterlieten in zijn zielenleven, leerde hij gebruiken als bron om anderen uit te troosten.

Jaren geleden leerde ik Leo Heuvelman kennen als een godsdienstig mens.

Jaren later leerde ik hem opnieuw kennen, nu als een gelovige man. Tastend naar de weg die hem door de Heere gewezen werd. Kruisdragend achter Christus aan. Met vallen en opstaan. Omdat hij leerde leven van genade.

In dit boekje leer je Leo kennen. Hij heeft wat in zijn hart leeft als een stempel op het papier gedrukt. De drukker heeft het verveelvoudigd. Daardoor ligt het boek nu bij jou in handen. Leo zegt de

dingen ronduit zoals hij ze beleeft. Hij gaat als een vertrouwde vreemde naast je op de bank zitten en voert een gesprek over het leven. Terwijl hij vertelt, legt hij een arm om je schouder en wijst hij tegelijkertijd omhoog. In Christus' heil alleen, is vrede voor je ziel.

Ds. A.S. (Steven) Middelkoop

Inleiding

Zaterdag 18 april 2020. Met een kleine groep mensen staan we op begraafplaats Rust in Vrede in Ouderkerk aan den IJssel bij het open graf van mijn ouders. Een voorzichtig voorjaarszonnetje laat haar stralen schijnen over ontluikend nieuw leven. Hier begeleiden wij mijn moeder naar haar tijdelijke rustplaats en leggen we haar in het graf bij mijn vader. Voor de vierde keer in nog geen acht jaar staan we bij het open graf van een van onze ouders. Mijn vader is acht jaar eerder als eerste van onze ouders gestorven. Hij stierf plotseling in 2012 aan een gesprongen aorta. Mijn moeder is vrij onverwachts overleden aan het coronavirus. Tussendoor stierven ook mijn schoonouders. Mijn schoonvader na een lange periode van ziekte aan kanker, mijn schoonmoeder plotseling aan een hartstilstand.

Zo verloren mijn vrouw Gerda en ik onze vier ouders binnen acht jaar op relatief jonge leeftijd. Onze moeders stierven vijf maanden na elkaar. Onze kinderen verloren hun opa's en oma's. Bij ons huwelijk in 2007 waren onze ouders getuigen, mijn moeder stierf een week nadat wij 12,5 jaar getrouwd waren. In deze jaren van ons huwelijk ontvingen we ook vier kinderen. Geluk en blijdschap wisselden elkaar af met diepe rouw en verlies. Dat het leven lijden is, hebben wij intensief ervaren. Naast het verlies van onze ouders heb ik ook ongeveer vijf jaar lang te maken gehad met psychisch lijden door een angst- en paniekstoornis. Hierover heb ik geschreven in mijn boek *Wees niet bang*.

Grote vragen kwamen bij dit lijden voorbij. Vragen die velen zullen herkennen. Waar is God in het lijden? Als we kijken naar al de ellende in deze wereld, de gebrokenheid, hoe kan God dit toestaan? Waarom treft de één nooit ellende, en gaat iemand anders gebukt onder opeenvolgend lijden? Waarom moesten al onze ouders in zo'n korte tijd sterven, was één niet erg genoeg? Waarom zijn mijn vrouw en ik allebei wees op deze jonge leeftijd? Waarom is een bezoek aan de begraafplaats de enige manier om met onze kinderen naar opa en oma te gaan? Onze jongste dochter Lotte vroeg laatst: Pap, krijgen we nog een keer nieuwe opa's en oma's? Je zou kunnen denken dat wij door al deze ellende negatieve en sombere mensen zijn geworden. Dat we verslagen zijn en met Job in zak en as zitten. Dat we God de rug zouden hebben toegekeerd. Het tegendeel is waar. We zijn door het lijden getekend, dat is zo. Toch zijn we juist dichterbij God gekomen. De herhaaldelijke kennismaking met de gebrokenheid en eindigheid van het leven heeft mij meer en meer doen beseffen alles bij Hem te zoeken. We zijn hier op doorreis. Op reis naar een eindeloos gelukkig leven in de eeuwigheid, zonder moeite en verdriet. Op de waarom-vragen heb ik lang niet altijd een antwoord gekregen. Deze antwoorden kan ik jou ook niet geven. Soms laat God ons een klein deel van Zijn groter geheel zien. Ik heb geleerd en gezien dat dit aardse leven met al haar lijden maar een zucht, een fluistering is in een eeuwigheid vol glorie en volmaaktheid. Na het onderzoek voor dit boek, het lezen over het thema, ben ik voor mijzelf tot de volgende twee conclusies gekomen met betrekking tot de bedoeling die God heeft met lijden:

Lijden brengt ons dichterbij Hem, maakt onze afhankelijkheid groter, en we begrijpen de diepte van Jezus lijden voor onze zonden beter.

Diegenen die ervaring hebben met lijden, kunnen met lege armen en een gebroken hart anderen juist bemoedigen, troosten en inspireren.

'Troost, troost Mijn volk.' Geïnspireerd door deze woorden uit Jesaja 40:1 heb ik dit boek geschreven. Vanuit mijn persoonlijke ervaring met lijden en de verwerking daarvan neem ik je mee in een zoektocht naar lijden en troost in de Bijbel. Het is mijn verlangen om jou te bemoedigen en te troosten met de overdenkingen en korte verhalen in dit boek. Samen zullen we ontdekken dat lijden, moeite en verdriet door heel de Bijbel en ons leven voorkomt. Nog vaker lezen we echter dat het Gods verlangen is om ons te troosten, bemoedigen en lief te hebben. Zoals een Vader troosten kan, wil Hij ons troosten. Sterker nog, geen vader sloeg met groter mededogen, op het teder kroost zijn ontfermende ogen (Psalm 103:7). Je bent Zijn geliefde kind, wat je hier op aarde ook meemaakt.

Troost, troost Mijn volk,
zal uw God zeggen.

Jesaja 40:1

Troost van Noah

Het is 14 april.
Elias is verongelukt.
Tien jaar werd hij maar.
Zijn naam betekent: de Heere is mijn God.
Hij is thuis opgebaard, in zijn eigen vertrouwde omgeving.
Noah belt aan, want hij wil Elias een laatste groet brengen.
Zijn ouders vragen zich af of dat wel verstandig is.
Een verstandelijk gehandicapt kind is immers al zo kwetsbaar.
Confrontatie met de dood?
Noah merkt hun aarzeling en zegt: 'Elias was mijn vriend, daarom!'
De moeder van Elias gaat met hem mee naar de kleine kist.
Noah pakt haar hand en zegt: 'Niet huilen, hoor.' Stil staan ze daar een tijdje.
Opeens begint Noah een vers te neuriën:
Daar boven juicht een grote schaar – van kinderen voor Gods troon.
Dan verlaat hij het huis.

Een jaar later is het weer 14 april.
De sterfdatum van Elias.
Zijn moeder probeert haar dagelijkse dingen te doen, zoals altijd.
Maar vandaag lukt het niet. Haar lichaam weigert en haar handen trillen.

Plotseling klinkt voor haar deur het geluid van een rinkelende fietsbel.

En in de stille straat klinkt zo hard als het kan een prachtige jongensstem.

Noah.

En hij zingt.

Daar boven juicht een grote schaar – van kinderen voor Gods troon.

In een dorp op het platteland ergens in Nederland woont een engel.

Hij fietst door de straten.

Hij zingt.

Zijn naam betekent troost. Zijn naam is Noah.

Daar boven juicht een grote schaar
van kinderen voor Gods troon
Verlost van zonde en van gevaar,
tot eer van Vaders Zoon.

De houtkunstenaar

Ik zag ooit een houtkunstenaar aan het werk.

In mijn verbeelding zag ik die prachtige boomstam pijn hebben. Eerst was het een geweldige hoge boom met een dikke stam, machtige zijtakken en een schitterende bladerenvorm. Op een dag werd de boom omgezaagd en toen in stukken gehakt.

Vervolgens ging de kunstenaar met een groot houtblok aan de slag. Eerst haalde hij de buitenste laag, de schors, eraf. Daarna ging hij met een beitel aan de slag. Bij het snijden en zagen in het hout, kwam er hars vrij waardoor het leek of de boom huilde. Steeds meer stukjes hout sloeg hij van het houtblok. Hij schaafde en hij schuurde.

Tot er langzaam een steeds mooiere en prachtige adelaar verscheen uit het houtblok.

Zo is het ook met onze levensboom. Wat kunnen we er prachtig en sterk uitzien als een machtige woudreus. Wat zijn er veel dingen die we kunnen. Mensen zijn slim, sterk en krachtig. Maar van de ene op de andere dag kan onze levensboom scheef komen te staan door een hevige storm of zelfs omvallen. Het lijden kan ons plotseling in de flank treffen. In het leven van ieder mens komt lijden voor.

Pijn en lijden kunnen ons bitter maken. Het leven kan ons zwaar vallen, we kunnen ons hierdoor afkeren van mensen en van God.

Het plotseling overlijden van mijn vader in 2012 was voor mij persoonlijk de grootste slag. Voor die tijd was ik een trotse jongeman. Volledig overtuigd van mijn kracht en kunnen. Ik zou het gaan maken in het leven, heel veel draaide om mij. Tot daar opeens het lijden was. Het onomkeerbare besef dat het leven zo broos is, het bracht mij ongelooflijk aan het wankelen. Mijn zelfvertrouwen werd minder en minder. Ik kreeg angst- en paniekaanvallen. Ik leefde ongeveer vijf jaar lang in een straal van tien kilometer rond mijn huis. Midden in die periode overleed mijn schoonvader na een langdurige ziekte. Ik kon niet bij zijn overlijden en begrafenis zijn. Ik miste de doop van twee van onze kinderen. En toen ik na een lange tijd was hersteld, het steeds beter ging, waren daar weer twee onverwachte mokerslagen. Binnen vijf maanden overleden onze moeders.

Hoe kwam ik uit deze periode van zoveel lijden? Mijn zelfbeeld is compleet anders geworden.

Het draait steeds minder om mij, en meer om Hem! Mijn besef van de eeuwigheid en het ware doel van ons leven is groter geworden. Ik ben God dankbaar voor de beproevingen. Natuurlijk, het gemis is diep. De pijn is dagelijks voelbaar. In ons huis hebben we een gedenkplaats gemaakt, met de vier foto's van onze ouders. Maar door het lijden, ben ik zoveel dichterbij Hem gekomen. Hij heeft de angsten, de paniek, het sterven van onze ouders willen gebruiken, zodat ik nu anderen kan en mag bemoedigen en troosten. Met woorden, met gedichten, met boeken. Wat een wonderlijke Kunstenaar is hier aan het werk!

Pijn en lijden kunnen ons zo vormen dat we dichterbij God gaan leven. God gebruikt lijden om ons steeds wat mooier te maken, naar Zijn beeld. Hij gebruikt lijden om de zonde uit ons leven te krijgen, onze toewijding aan Hem groter te maken. Om ons ervan te doordringen dat we volledig van Zijn genade afhankelijk zijn.

Lijden kan ons leren fijngevoeliger te leven en onze tijd verstandig te besteden. Het kan onze hoop versterken op een volkomen zalig leven in de eeuwigheid.

Dicht bij Zijn glorie.

Dicht bij Zijn genade.

Het kruis van Jezus wijst ons bij geluk en dankbaarheid op Zijn genade.

Bij moeite, verdriet en lijden op een volmaakt leven dat wacht in de eeuwigheid.

Dag in, dag uit is de Kunstenaar aan het werk. Het is een levenswerk! Wat een prachtig beeld zal dat worden! Het is een uniek beeld. Het heeft een prachtige vormgeving waarin Christus steeds meer openbaar wordt. Geduld, zelfbeheersing, volharding, fijngevoeligheid, vriendelijkheid. De beitel van de Kunstenaar zijn gang laten gaan, betekent gehoorzaamheid leren uit hetgeen wij lijden. Niet onze omstandigheden veranderen, maar wijzelf. Wij worden gevormd naar Zijn beeld en gelijkenis, waardoor Zijn heerlijkheid meer en meer in ons leven zichtbaar wordt.

Tijdens het werken van de kunstenaar kan het een grote rommel worden. Je kan denken: wat moet dit worden. Waar gaat dit heen? Waar is dit voor nodig? Waarom ik? Je kan berusten in het lijden, in het lot. Je kan denken: ik kan er toch niets aan doen. Geloof in het lijden is een doodlopende weg. Geloof in de Beeldhouwer betekent levende hoop. Nu zijn wij nog niet volmaakt. Het beeld is nog niet af. Nu is er zoveel verdriet, gemis en rouw. Eens zal mijn leven gekenmerkt worden door gezondheid, heilheid, rijpheid en volmaaktheid! Eenmaal zullen wij prachtig tevoorschijn komen. Als een adelaar uit een houtblok.

Als Gods kunstwerk om eeuwig te juichen voor Zijn genadetroon!

Valt het leven zwaar
de Kunstenaar
is nog niet klaar
Hij schaaft
Hij schuurt
jij bent Zijn levenswerk
hoelang het ook duurt
eens kom je tevoorschijn
als een prachtige adelaar
om naar Hem te vliegen
voorbij alle angst en pijn.

Gedenkteken

We kennen allemaal het beeld van schapen op de heide met een herder. Heerlijk ontspannend grazen ze op die rustige, stille heide. Maar het leven van schapen is niet altijd zo ontspannen als daar op die rustige weiden. Om daar te komen, moeten ze vaak een lange tocht maken. Zeker in de omgeving van Israël. Ze moeten klimmen, omhoog de berg op, door dalen en ravijnen. En door heel smalle bergkloven. En schapen hebben een hekel aan bergkloven, wist je dat?

Normaal gaat de herder voor de schapen uit en kunnen ze zijn stem volgen, maar in de kloof moeten de schapen voorop.

De herder loopt achter de kudde aan en duwt hen voort. De schapen willen niet, maar kunnen niet anders dan doorgaan, door de kloof, richting de groene weiden.

De herder heeft een stok, waarmee hij links en rechts op de wanden slaat. Daardoor weten de schapen: de herder is er nog.

En zo zijn wij mensen net als schapen. Wij moeten ook door de kloven van het leven heen.

Kloven van lijden. Van ziekte, rouw, verdriet, verlatenheid, eenzaamheid.

In zo'n fase moet je goed luisteren om de stok van de Herder achter je te horen.

Alles is zo donker, zoveel onrust in je hoofd. Je bent zo gevangen